

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio practica ...

Institutiones Theologiæ Mysticæ, Seu Facilem & practicum modum
Exercitia Spiritualia S.P. Ignatii Loyolæ per octiduum faciendi - item
triduanam recollectionem fructosè instituendi complectens, Et
Sacerdotibus Præcipuè, aut de Sacerdotali Statu suscipiendo
deliberantibus accomodata, Una cum ...

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1680

Caput III. De Mediis quibusdam ad Exercitia fructuosè facienda
conducentibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48834)

mor virtutum atque usus, cupiditatum obliuio, Sruendâ
 atque moriendi scientia, alta quies. Satis per laboriosa
 & irrequieta documenta exhibitâ virtus est, major pars a-
 tatis, certè melior Reipublica data sit, aliquid temporis sume
 etiam tibi. Inuenies maiora, qua sepositus, & securus a-
 gites; istum animi vigorem rerum maximarum capaciissi-
 mum ad se revoca, animi bonum animus inueniat. Hic si
 inquam, respirare illi, & recedere in se vacaverit. O quàm
 sibi ipse serum totus à se fatebitur, ac dicet: quidquid dixi,
 quidquid feci adhuc, infectum esse malle: quidquid dixi,
 cum recogito, mutis inuideo: quidquid optavi, inimico-
 rum execrationem puto: quidquid timui, Dij boni! quantò
 melius fuit, quàm quòd concupui. Quid efficacius in se-
 cessus commendationem vel à Catholico dici potuisset?

CAPUT III.

DE MEDIIS QUIBUSDAM AD EXERCITIA
 FRUCTUOSE FACIENDA COND-
 CENTIBVS.

Duplicis generis media plerumque ad finem aliquem ob-
 tinendū præscribuntur, positiva scilicet, & negativ. Pri-
 ora sunt qualitates aliqua vel actiones positivè conducentes
 ad finem præfixum acquirendum; posteriora sunt negatio-
 nes aliqua vel privationes, per quas obstacula effectū impe-
 dientia removentur, unde & *removens prohibens* vocantur.
 Utraque autem hæc media ad Exercitia fructuosè peragen-
 da, si non omnino necessaria, certè vel maximè utilia jure
 merito cenferi, ideòque singulari cum diligentia adhiberi
 debent. Qualia autem illa sint, distinctis paragraphis ex-
 plicabitur.

§. I.

Quæ media positiva adhibenda sint ad Exercitia
 fructuosè peragenda.

I. Primum inter hæc media locum meritò obtinet *ar-
 dens desiderium* magno cum fructu & alacritate ea peragen-
 di; cum enim experientiâ quotidianâ constet, quantò ar-
 den-

dentius quisque alicujus rei desiderium concepit, tanto
 forem quoque conatum, diligentiamque adhiberi in medi-
 ad illam rem assequendam conducentibus usurpandis, cu-
 ritò sperari potest, eum quoque, qui ardens desiderium ce-
 cepit fructus ex Exercitijs reportari soliti, ipsa quoque Ex-
 citia velut medium aptissimum & efficacissimum ad illi-
 fructum obtinendum magna cum alacritate & sedulitate
 peracturum. Id quod rectè etiam in Directione Exerciti-
 rum c. 2. n. 1. sequentibus verbis suadetur: *Qui ad Exer-*
tia agenda aggreditur, primò eniti debet ut intelligat
quanta res sit, quam aggreditur, nempe qua non solum ali-
quidam pertineat, sed ita pertineat, ut si modo ea diligen-
ter praestet, qua debet, jacturus sit fundamenta sui spiritus
profectus, qua deinde tota ejus vita usui futura sunt.
quo intelligat, quantum, alacritatem, & diligentiam
fortitudinem etiam ad tantum opus, tantumque negotium
afferre debeat. Itaque statuatur ipse secum viriliter agere
& omnia impedimenta divinae gratiae rejicere, & omni-
nimè sui vires intendere, ut hinc gratia cooperetur, & sic
eam recipiendam, quam poterit, optimè disponat. Ut
meritò talis Exercitans Exercitia auspicaturus Salubre S. Pa-
li 2. Cor. 9. consilium pra oculis habere debet: Vnusquisque
prout destinavit in corde suo, non ex tristitia aut nece-
sitate; hilarem enim datorem diligit DEVS.

II. Secundum medium est *seria & humilis divina gra-*
tia imploratio; Sic enim ipse Christus exemplo docuit,
 antè, quam in solitudinem secederet, Exercitijs Spiritua-
 lus vacaturus, priùs Spiritum Sanctum super se descendere
 rem accipere voluit, ut omnes, qui simili modo & sine
 solitudinem secessuri essent, meminissent, non citius tam
 momenti negotium inchoandum esse, quam Spiritus Sancti
 gratia à DEO postulata, & imperata fuerit. Hinc ipse Lau-
 I I. hortatur: *Petite (Spiritum Sanctum) & dabitur vobis.*
Si enim vos, cum sitis mali, nostris bona data dare Filijis Sa-
stris, quanto magis Pater vester de caelo dabit Spiritum vo-
num petentibus se?

III. Tertium medium est, *certorum Patronorum pro-*
 hoc negotio *Electio*, eorum maximè, qui singularem ad haec
 Exercitia affectum & inclinationem ostenderunt, quales
 sunt

sunt B. Virgo, S. Josephus, S. Ignatius Confessor, & similes; cum enim ex una parte, teste S. Bonaventura de sex alis, *instabilis sit bonorum operum structura, qua devota orationis frequentia non compaginatur*; ex altera verò parte experièntiâ propriâ quisque cognoscat, imperfectam valde, atque adeò ad impetranda dona cœlestia parùm efficacem existere, meritò illorum Sanctorum patrocinium imploratur, qui quia gratissimi & dilectissimi DEO existimantur, efficacius possunt ejusmodi gratias impetrare; & quia ob singularem erga Exercitia, quæ sibi & alijs tam utilia fuisse experti sunt, affectum, eorundem fructum à quam plurimis participari desiderant, etiam libenter volunt easdem à DEO pro nobis postulare; ut adeò, quod nostris meritis & precibus non valeamus, multiplicatis Intercessoribus DEUS largiatur.

IV. Quartum medium est *pura Intentio*, & *certi finis præstitutio*; ut enim, qui Sagittam in incertum jacit, rarò, & non nisi temerè metam tangit; ita qui certum finem, quem in Meditationibus, alijsque exercitijs spiritualibus ob oculos semper habeat, non præfigit, non facilè optatum fructum consequentur. Qualis autem potissimùm finis præfigi debeat, bene Directorium Exercitiorum sequentibus verbis indicavit: *Ita animo constitutus esse debet (qui Exercitia aggreditur) ut libenter & avidè Exercitia hæc aggrediatur, non tam ut spirituali dulcedine fruatur, quam ut DEI voluntatem de se intelligat, suumque affectum à terrenis omnibus avellat, & cum in suo Creatore collocet.* Unde

V. Quintum, idque valde necessarium medium est *plurimum in omne DEI beneplacitum resignatio & indifferèntia*, ita, ut, quidquid faciendum esse cognoverit, seriò exequi decernat; nec ullam secum deliberationem afferat, à quâ dimoveri nolit; sic enim efficeret, ut, sicut ipse terminum divinæ dispositioni ponere non erubuit, ita DEUS quoque minùs liberalem in cœlestibus suis donis communicandis se exhibeat; & nec eum quidem, quem quisque proprio arbitrio elegit, statum aut Officium prosperè administrari sinat. Quàm sanè doctrinam plùs, quàm prima fronte apparet, necessariam, jam olim S. Ignatius annot. 5. ex. 20. Sequentibus valde efficacibus verbis inculcavit: *Mirum in*

modum iuvatur is, qui suscipit Exercitia, si magno animo liberali accedens, totum studium & arbitrium suum offerat suo Creatori; ut ille de se, suisque omnibus id statuat in quo potissimum ipsi servire possit juxta ejusdem beneplacitum.

VI. Sextum medium est *Ordinata actionum* in Exercitiis peragendarum *distributio*; per hanc quippe cum sumus certis & ordine dispositis actionibus alligetur, cavendum in primis, ne passiones eundem velut cæcum abripiant, & que facilius quieta cordis compositio, recollectioque neceatur. Deinde verò fastidium, quod non rarò obrepere letijs, qui similem actionum suarum Ordinem ac divinum negligunt, obrepere vitatur, dum sua cuique functione actio succedens, nec longius, quàm oportet protrahatur, & eundam varietatem inducit, sicque efficit, ut majori & alacritate, delectationeque præscripta singulis horis Exercitia assumantur. Quomodo autem ejusmodi divisiō fieri debeat, paragrapho tertio in practico paradigmate ostendetur.

VII. Septimum medium est *accurata* in industriis, & ad singula Exercitia fructuosè obeunda à S. Ignatio in libro Exercitiorum, & ab alijs Magistris spiritualibus præscribuntur, *observatio*; Si enim S. David, uti l. 1. Paralip. 29. refertur, templum DEO ædificare volens dixit: *Ego non totis viribus meis preparavi impensas domus DEI, neque enim homini preparatur habitatio, sed DEO*; quanto magis Exercitans seipsum reformaturus, & in certis spiritualibus DEO dedicandum mutaturus, omnes impensas præparare totis viribus, id est, omnes industrias & conatus in peragendis functionibus spiritualibus accuratissimè adhibere debet. Ita sanè suos Societas in prima regula communium hortatur dum ait: *singuli præfinitum sibi tempus scientiæ, examinanda, meditationi, orationi, Lecturæque impendant cum omni diligentia in Domino*. Non ignota videlicet Saluberrimi & certissimi axiomatis à Carolo hom. 3. ad Monachos prolati, dum dixit: *Quantum nos addiderimus ad studium, tantum DEVS addet ad adjuvandum: & quantum nos apposuerimus ad diligentiam, tantum ille addet ad gloriam*. Quæ doctrina adeò certa S. Thomæ Aquinati est visa, ut eam infallibilem dicere non dubitaret.

zaverit, sic enim loquitur: *Quando homo facit, quod in se est, DEO movente liberum arbitrium, tunc preparatio hominis ad gratiam habet necessitatem ad id, ad quod ordinatur à DEO, non quidem necessitatem coactionis, sed infallibilitatis, quia intentio deficere non potest.* Id quod suo calculo quoque S. David dilucidè confirmavit, dum Pl. 10. dixit: *Desiderium pauperum exaudivit DEVS: preparationem cordis eorum, audivit auris tua.* Indicare videlicet volens exauditam quidem esse orationem Pauperum ob bonitatem suam, sed hujus bonitatis causam potissimam fuisse præparationem, quâ sese ad orationem ritè & fructuosè peragendam præpararant. Ita sanè B. Aloysius præter alios multos est expertus, qui, quia omnem in oratione peragenda diligentiam adhibebat, dicere solitus, animum non præparatum tam parùm posse divinam similitudinem in se recipere, quàm parùm aqua turbida humanam faciem repræsentare potest, tantam in orando ac meditando gratiam ac facilitatem est assecutus, ut, quemadmodum Author vitæ l. 2. c. 3. refert, nihil ei facilius fuerit, quàm mentem cum DEO conjunctam habere, tantùmque is difficultatis senserit in cogitationibus à DEO avellendis, quantum alij in mente DEO unienda. Hinc in ratione conscientia reddenda falsus est, si omnes distractiones, quas per semestre passus est, etiam contra voluntatem, in unum cumulum colligerentur, vix mediæ horæ spatium easdem æquaturas. Meritò ergo quis Exercitia sua spiritualia aggressurus sibi applicat, dictumque putat id, quod Concionatoribus non bene ad Concionem sese præparantibus dicitur; *Qui ascendit cathedram (& ad Orationem se accingit) sine labore, descendit sine honore: utpote exiguum aut nullum fructum reportaturus; nam, ut jam olim Antiqui Patres persuasissimum habebant, quales orantes solumus inveniri, tales nos ante orationis tempus debemus præparare; ex præcedenti enim statu mens atque animus in orationem formatur.*

VIII. Octavum medium est *Solitudo* seu Separatio ab omnibus hominibus, exceptis ijs, cum quibus necessariò est agendum, quales sunt Director, Minister, & similes. Ita enim iterum exemplo suo præclare Servator docuit, dum orationi longiùs vacuturus in Eremum secessit, ut, quò remo-

tior foret ab hominibus, tantò facilius, liberiúsque cetero suo Patre agere, & colloqui posset, animúmque magis collectum retineret; nam, ut bene pius Asceta l. 1. de vita Christi c. 20. dixit: *Qui se abstrahit à nativis & amicis, propinquabit illi DEVS cum Angelis sanctis.* Hinc ulterius hortatur: *Claude super te ostium tuum, & voca ad te SVM, dilectum tuum. Mane cum eo in cella, quia non venies alibi tantam pacem.* Quam ipsam ob causam etiam S. Ignatius annot. 20. suadet Exercitanti, ut ab ædibus proximis migret in domum, cellámve aliquam secretioris, unde ipsi liberum sit egredi ad matutinum, Sacrum Missæ, vel ad Vesperarum Officium, cum libuerit, audiendum, & que familiari cujusquam interpellatione; additque, ut majorem ipsum facturum vitæ spiritualis progressum, quanto magis ab Amicis, notisque omnibus, & ab omni cura humanarum sollicitudine sese abduxerit.

IX. Nonum denique & postremum medium est castigatio aliqua corporis voluntariè suscepta, sive per cibum & somnũque superflui subtractionem, sive per cilicium & flagellorum moderatum & prudentem usum; sic enim DEVM magis sibi placabit, variásque ab eo gratias facilius impetrabit, & seipsum vincere discet, inferiorem sui partem qua sensualitas appellatur, Superiori, hoc est, rationi magis subiciens, uti S. Ignatius in additione decima advertit, hinc nempe ipse Christus, dum in solitudine vixit, jejuniis & humicubatione, aliisque modis corpus castigavit, ut suo exemplo doceret, quàm grata DEO sit hæc voluntaria carnis castigatio ac subjectio, quàmque aptè societur orationi, ut hæc tantò efficacius penetraret cælos, nec recedat donec audiat altissimus.

§. II.

Quæ media negativa adhibenda sint ad Exercitia fructuosè obeunda.

I. Per media hæc negativa nihil aliud hoc loco, ut præ dictum est, intelligitur, quàm impedimentorum, quæ fructum Exercitiorum impedire solent, efficax remotio; quorum quidem impedimentorum etsi quamplurima enumerari possent

possent, ad quatuor tamen species à S. Bernardo rectè revo-
cantur, videlicet ad culpam mordentem, curam pungentem,
affectum vigentem, & tribulationem cruciantem; quæ pro-
inde quomodo efficaciter removeri possint, ac debeant, paulò
fufius nunc ostendendum est.

II. Primum itaque impedimentum *Culpa mordens*, id est,
omne peccatum, maximè paulò gravius, per pœnitentiam
necdum deletum dicitur, quod proinde ante ingressum Exer-
citorum per seriam confessionem, aut saltem intensam con-
tritionem tantò studiosius removendum est, quantò certius
est, per eiusmodi peccatum fiduciam hominis ad DEVM im-
pediri, atque adeò potissimum Exercitorum fructum auferri;
ut enim inter illos Amicos, quorum alteruter injustè of-
fensum se arbitratur, nunquam vera fiducia & amicitia sub-
sistere potest, ita nec inter DEVM & Hominem vera fami-
liaritas & communicatio mutua intercedere potest, quam diu
Homo DEVM sibi per peccatum offensum & minus faventem
agnoscit, cum semper memoriæ obversetur illud Evan-
gelici cæci curati effatum: *Scimus, quia Peccatores DEVS
non audit, sed si quis DEI cultor est, & voluntatem eius fa-
cit, hunc exaudit.* Jo. 9. Hinc dilectus Christo discipulus
hujus veritatis perquam gnarus c. 4. primæ suæ Epistolæ tam
sollicitè monet: *Charissimi, si cor nostrum non reprehenderit
nos, fiduciam habemus ad DEVM, & quidquid petierimus,
accipiemus ab eo, quoniam mandata eius custodimus, & ea,
quæ sunt placita coram eo, facimus.* Et hoc forsitan est, quod
Christus per Baptismum S. Joannis, antè, quàm in solitudi-
nem fecederet, susceptum indicare voluit, non quòd ipse
peccatis obnoxius fuerit, & baptismo indiguerit, sed ut ex-
emplo suo nos doceret, non citius ad familiare cum DEO
colloquium accedendum esse, quàm per pœnitentiæ bap-
tismum omnia, quæ DEVM offensum habere meruerunt, pec-
cata fuissent deleta.

III. Secundum impedimentum *Cura pungens* à Sancto
Bernardo vocatum (per quam nihil aliud, quàm nimia de
officiis & negotiis sollicitudo intelligitur) meritò non po-
tremum inter Exercitorum impedimenta locum obtinet;
cum enim eiusmodi curæ totum propemodum hominem ad
se rapiant, hoc ipso ineptum efficiunt, ut animum, mentem-

que sursum ad DEVM eleuet, cum eo que, ut par est, agere colloqui que possit; id quod jam olim S. Paulus rectè adhiberetur dicens 1. Cor. 7. *Volo vos sine sollicitudine esse; qui in uxore est* (idem sentiendum de negotiis quotidianis) *sollicitas est, qua Domini sunt, quomodo placeat DEO. Qui in tempore cum uxore* (aut aliis negotiis implicatus) *est, sollicitus est, qua sunt mundi, quomodo placeat uxori* (& negotia, officiaue sua administret) *& diuisus est.* Hinc merito is, qui ad Exercitia fructuosè obire cupit, præclarum S. Bernardi exemplum sequi debet, qui in templum ad orationem secedens ante januam templi curis suis & negotiis dixit: *Manete in ore & requiescite, donec vadam illuc & orem, iterumque ad vobis redeam.* Nec timendum est, ne, dum negotia ejusmodi propter DEVM seponuntur, ullum ex tali sepositione damnum sibi, aut Proximo sequatur, ut enim Messores, dum falce acciunt, nihil de laboris sui successu perdunt, sed potius acciunt, ut postea majori cum facilitate, celeritate que eundem laborem absolvant; ita dum ad tempus curæ officiorum negotiorum intermittuntur, nihil detrimenti timendum, magis copiosior potius fructus, feliciorque eorundem successus sperandus est, cum, ut sapienter nonnemo advertit, lucrum quod propter virtutem despicitur, per virtutem melius recuperetur. Hinc, ut alibi jam insinuatum est, rectè S. Hieronymus epist. 114. ad Celant. scripsit, *non eo fit hic recessus ut retraharis à tuis* (negotiis & officiis) *imò id agimus ut ibi discas, ibique mediteris, qualem tuis præbere te debeas.*

IV. Tertium impedimentum est affectio vigenis, inordinatus erga rem quampiam creatam amor, qui quantum ad fructum Exercitiorum impediatur, pulchre indicat præfatus Asceta l. 3. c. 31. dum ait: *Nisi quis ab omnibus creaturis fuerit expeditus, non poterit liberè intendere diuinis.* Idem enim pauci inveniuntur contemplativi, qui a paucis sciunt se à perituris & creaturis ad plenum sequestrare. Est magnum impedimentum, quia in signis & sensibilibus rebus fixatur, & parum de perfecta mortificatione habetur. Si esset nobis ipsis perfectè mortui, & interiori minimè implicati, tunc possemus etiam diuina sapere, & de cælesti consolatione aliquid experiri. Nimirum ut is, qui velum aut puluerem super oculos habet, apertis etiam oculis videre nihil potest.

ita qui interiorem mentis oculum inordinato quopiam affectu obscuratum habet, cœlestia contemplari non potest. Hinc rectè S. Ignatius in 16. annot. monet, quòd, ut Creator ipse, Dominusque noster in creatura sua certius operetur, si accidat animam ad aliquid minus rectum affici atque inclinari, summopere ac totis viribus nitendum sit in contrarium; & affectus ad oppositum impelli debeat per assiduas orationes & alia Exercitia pia, in quibus à Clementia DEI oppositum petatur.

V. Quartum & ultimum impedimentum est *Tribulatio crucians*, seu molestia quæcunque sive corporis, sive animi, qualis Exercitiorum tempore multiplex plerumque occurrere solet, ijs præcipuè, qui assueti non sunt ejusmodi sacris Meditationibus, quibus tum ipsa interdum solitudo, tum meditandi & orandi labor, tum collectionis contentio, tum ariditatis & desolationis præsentia; tum ipsius denique dæmonis à bono proposito abducere molientis impugnatio, non levem molestiam & fastidium creare, atque adeò non modicè etiam à felici Exercitiorum successu impedire solent; quæ proinde tribulationes diligenter prius prævidendæ, animusque contra illas generosa resolutione, firmissimoque decreto, quidquid in simili genere evenerit, forti & constanti animo tolerandi, & superandi muniendus est; *minus enim*, teste S. Gregorio hom. 35. in Evang. *jacula feriunt, quæ prævidentur, & tolerabilius mala mundi suscipimus, si contra hæc per præscientia clypeum munimur.* Itaque exemplum Abrahami sequi debet Exercitans, & sicut is ad montem Visionis ascensurus, ignem, lucem, & gladium secum tulit, ita & is, qui ad Exercitia hæc velut aprissimum locum Visionis DEI accedere cupit, ignem fervoris & desiderij, lucem & perspicaciam intellectus, ac gladium denique generosæ fortitudinis & constantiæ secum portare debet, certò sibi persuadens, eum, qui perseveraverit usque in finem, & omnes difficultates fortiter superaverit, salvum futurum, id est, optatum Exercitiorum fructum reportaturum, & veritatem promissi, quod DEVS Apoc. 2. fecerat, experturum. *Vincenti dabo manna absconditum, & nomen novum* (scilicet Viri secundùm cor DEI) *quod nemo novit* (quoad efficaciam suam) *nisi qui accipit.*

§. III. Qua-

§. III.

Qualis Ordo diurnus in Exercitijs sit
servandus.

I. Cùm non solum in ipsis Exercitijs, sed etiam illa valdè expediat, ut certum sibi quisque ordinem suum per diem perficiendarum juxta conditionem sui conficiat, & accuratè observet, ideo proderit quoque ta, quæpiam generalia præmittere, quibus, quid circa Ordinem observandum sit, indicetur; & tum primum ordinem in particulari assignandum procedere.

MEMBRUM I.

*Monita generalia pro Ordine diurno consiciendo
& observando.*

I. Ut solidam circa hunc Ordinem Instructionem, lémque praxin quis acquirat, similitudinem Horologii oculos semper habeat, atque ad eò actiones quidem suas rologio similes, sibi verò curam huius Horologii dirigere commissam esse existimet.

II. Sicut itaque Carolus Quintus Civitatem quam ingressus primum intuitum in universale Urbis Horologium fixit, & ex eo bene vel malè directam esse Rempubliam collegit, ita certò sibi quisque suadeat, Animæ suæ Statum & profectum ex nullo clariùs ac certius, quàm ex actionibus suis quotidianis ordinatis & peractis intelligi posse. Hanc sanè ob causam Ascetæ unanimiter semper judicârunt, nihil æquè ad rectè instituendam conducere, quàm ut convenientem quisque functionum suarum Ordinem constituat, sedulo & constanter observet, per hunc quippe cavere, siones tanquam cæcum abripiant; & ne multæ temporis ticulari ignavo otio perdantur; è contrario verò magnæ cordis compunctionem & quietem (eò quòd certis ac natè dispositis actionibus alligetur) parèmq; recollegis & Examinis quotidiani facilitatem induci, quæ non parùm utique juvant, ut non exigua de Ordine tali

matio concipiatur, nec minor in eo conficiendo, & obser-
vando industria adhibeatur.

III. Sicut Horologium in certas divisum horas esse,
suumque indicem habere debet, qui horas ordinatè indicet;
ita suas quoque quemvis actiones in certum Ordinem redi-
gere, &, quid quovis tempore agere debeat, aut velit, accu-
rate perpendere, ac definire, memoriæque (quæ indicis vi-
ces obire debet) firmiter imprimere debere. Quâ tamen in
re bene advertunt Ascetæ, vix universalem modum & regu-
lam assignari posse (maximè apud eos, qui nulli Religioni,
modoque certo vivendi per Leges sunt adstricti) sed quem-
vis sibi ipsi, naturam, & officium, aliàsque circumstantias
considerando, accommodatum ordinem conficere debere.

IV. Sicut horarum in Horologio distributio, totusque
Horologij cursus non arbitrio Directoris, aut Artificis, aut
aliorum Hominum, sed Solis cursui & directioni conform-
mandus est, ita in actionibus quoque suis ritè ordinandis &
peragendis non propriam cujusque voluntatem & desiderium,
sed solam DEI tanquam supremi finis voluntatem ac bene-
placitum attendendum esse. Quid autem DEVS à nobis
fieri velit, & quo modo, partim ex Superiorum mandatis,
partim ex Officii suscepti qualitate, partim ex rationis divi-
no lumine illustratæ dictamine, partim ex Virorum Spiritu-
alium atque Prudentum directione, aut etiam librorum
lectione colligi debet.

V. Sicut, ut index Officio suo ritè fungatur, totusque
Horologij cursus ordinatè absolvatur, necesse est, ut omnes
rotulæ, partèsque interiores solium motum teneant; ita ut
actiones quotidianæ rectè perficiantur, omnes tam interio-
res, quàm exteriores animi potentias, virèsque applicandas
esse, ut jure quis cum Davide dicere possit: *Totus viribus pra-
paravi impensas Domus Domini* (seu actiones meas quoti-
dianas peregi) *non enim homini preparatur* (seu peragitur)
sed DEO.

VI. Sicut ut dictæ rotulæ, aliæque partes Horologij
magnum motum perficiant, certa pondera, quæ illum motum
sacrosè producant, appendi debent; ita voluntatem quoque, aliàs-
que Potentias ad ritè, alacriterque operandum per pondus
legitimæ intentionis, præcipuè amoris gemini erga Deum
& Pro-

& Proximum (juxta illud S. Augustini : *Amor meus, proxi-
meum : hoc feror, quocumq; feror*) excitari & moveri debet.

VI. Sicut Director Horologij, ut munere suo ritè
gatur, frequenter visitare Horologium, rotulâsq; ac
partes inungere solet; ita qui actiones suas ritè perficeret
pit, frequens & accuratum circa Ordinis diurni à se con-
observationem Examen instituire, & , si quidem poterit
suas tardiùs ad operandum moveri advertat, eas ardentis
ditatione, aut alijs convenientibus medijs excitare, & in-
inungere debet.

M E M B R U M I I.

Monita specialia de Ordine diurno in Exer- citijs observando.

I. Circa hunc Ordinem ante omnia monendum
non posse Regulam universalem pro omnibus Exerci-
tarijs præscribi, cum enim, ut S. P. Ignatius rectè in an-
18. advertit, Exercitia juxta ejus, qui exercetur, habitu-
nem & capacitatem, necessitatèmq; accommodati, an-
adeò uni pauciores, alteri plures horæ ad meditandum præ-
scribi debeant, hoc ipso etiam Ordo diurnus juxta numerum
Meditationum aliter & aliter confici debet. Quia tam
plerumque tres horæ Meditationi, & una Considerationi
figuari solent, ideo huic numero potissimùm præfens Ordo
diurnus accommodabitur; ex hujus enim prælectione
erit illi, qui pauciores Meditationes præscriptas habet, &
facile, alium sibi accommodatum Ordinem conficere. Quo-
que hoc loco de numero Meditationum dictum est pari-
do de horis somno attribuendis sentiendum est; unde
plures ejusmodi Exercitia obire soliti plerumque non
quintam Matutinam surgunt, secundùm horum quoque
suetudinem horæ diurnæ dividuntur; qui enim horâ
aut citiùs surgere voluerit, facilè Meditationem primam
nâ horâ anticipare, & reliquam horam superfluam aut
giori Lectioni spirituali, aut alicui corporali, & non
tùm distractivo aut laborioso operi impendere poterit.

I I. Quintâ igitur horâ excitatus à somno is, qui ex-
cetur, memor sit salubris præcepti ab Ecclesiastico c. 3. a.
ti,

ti, dum ait: *Horâ surgendi ne te trices, præcurre autem prior in domum tuam.* Celeriter ergo se ex lecto proripiat, & ubi vestibus se induerit, aliâque de more peregerit, ad visitandum, si commodè fieri poterit, Venerabile Sacramentum in templum se conferat, aut eminens certè veneretur, totiûsque diei cogitationes, verba, & opera cum purissima intentione ad Majestatis divinæ gloriam, proque sua & Proximorum salute offerat, aliâsque consuetas preces matutinas piè & religiosè perfolvat, certò sibi persuadens, ab hujus primi Operis felici successu totius diei devotionem pendere; ut sapienter P. Jacobus Alvarez in lib. de vita rectè instituenda advertit. Ad hoc autem faciliùs præstandum, fervorèque excitandum non parùm proderit sibi persuadere, perinde esse, dum à somno quis surgit, ac si eo ipso momento primùm creatus esset à DEO, ut eo saltem die ipsi debitum servitium præstaret, & amaret, ad hoc enim conceditur vita præsentis diei. O si beatus aliquis annihilaretur à DEO, & postea de novo crearetur cum pristinis dotibus, quàm rapidissimo impetu in ipso momento recreationis prorueret tota voluntate in pulchritudinem & amabilitatem DEI. Aut si damnato alicui hæc gratia fieret, ut resurgere, veniamque peccatorum olim commissorum per seriam pœnitentiam obtinere, cælumque promereri posset, quàm incredibili fervore se DEO traderet, totâque vitam cum summa sanctitate, perfectioneque transigeret. Quidni ergo quivis homo simili cum fervore quemvis diem transigat, cum planè per somni abruptorem simile resurrectionis beneficium acceperit, atque adeò similem fervoris causam habeat.

III. Mediâ Sextâ prima Meditatio instituetur, quæ quidem ut omnibus numeris absoluta sit, summopere laborandum est, cum commodum illius non ad illam duntaxat horam, sed integrum diem se extendat, perinde ut modicum fermentum totam massam fermentat. Primò itaque ad illam diligentissimè se præparabit Exercitans, additionesque omnes à S. Ignatio & alijs Ascetis præscriptas observabit, memor axiomatis suprâ citati, quo dicitur, DEVM tantùm adjecturum ad adjutorium, quantum nos ad diligentiam apposuerimus. Deinde verò peractâ Meditatione Examen breviter instituet inquirendo I. An & quâ occasione distractus fuerit.

fuerit. 2. An modum debitum in Meditatione adhibuerit additionesque observaverit. 3. Quae lumina spiritualia proposita conceperit, & quomodo ea exequi velit. Poterit autem haec lumina breviter annotari, ut suo tempore esse possint. Tum actus de felici successu gratijs, aut elisi de negligentijs dolore, & emendandi proposito, poterit prima & tertia hora ex Breviario vel Officio B. Virginis recitari, & his finitis lectio capituli ex libello de imit. Christi cognati subijungi.

IV. Hora Septimâ Sacrum audiri vel legi poterit, ut debita cum reverentia ac devotione fiat, hoc unum proderasse sufficit, quod hoc Sacrificium omnia alia Sacrificia quocumque tempore oblata tum quoad dignitatem, tum quoad valorem infinito intervallo excedat, atque adeo hoc justius dicatur, quam olim Præco ante Sacrificium obrendum clamare solebat: *Hoc age.*

V. Finito sacro lectioni spirituali vacabitur, incurandum 1. Ut non multi Libri, sed unus vel alter duxerit; nec temerè arreptus, sed studiosè selectus, & præcipuo Scopo accommodatus legatur. 2. Ut, quemadmodum præcetera l. 1. de imit. c. 5. rectè monet, omnis scriptura facit eo Spiritu, quo facta est, legatur, sed & ipsa lectio humiliter simpliciter, & fideliter peragatur.

VI. Mediâ Nonâ præparatio ad secundam Meditationem per quadrantem circiter instituetur, eidemque ipsa Meditatio per horam subijungatur, uti & reflexio super hanc consueta, post quam sexta & nona hora ex Officio diurno aut B. V. recitabitur, & vel Examen conscientiae breviter subijcietur, vel lectio spiritualis ex pio libello, aut luminibus annotatis peragetur.

VII. Post hæc prandium sumetur; quod quidem ut profructuosè accipiatur, animûmque ad Exercitia reliquæ diei peragenda juvet potius, quam inhabilem efficiat, curandum imprimis est, ut præmittatur benedictio, & gratiarum actio cum debita reverentia & devotione subijungatur. Deinde ut modestia, decentia, & temperantia interiùs, exteriorisque fervetur. Denique ut, dum corpus reficitur, etiam animæ sua refectio tribuatur. Quæ omnia ut exactius observentur, non parùm proderit, Regulas ad victum redigere.

temperandum à S. Ignatio in libello Exercitiorum præscriptas ob oculos habere; quarum prima est, quòd à pane minùs abstinendum sit, quàm à reliquis alimentis, cum neque gulam adeò irriter, nec tentationi æquè obnoxios nos reddat. Secunda, quòd circa potum attendenda sit magis abstinencia, quàm circa panem; cautè observando, quæ profit mensura potùs, ut sumatur semper; quæ rursus noceat, ut tollatur. Tertia, quòd circa pulmenta & edulia potissimùm abstinencia ratio versetur, cum per illa, tum appetitui ad peccandum, tum inimico ad tentandum, major subministratur occasio. Temperanda sunt igitur vitandi excessus causà, quod sit dupliciter, dum vel cibis grossioribus vescimur, atque asuescimus, vel dum parcè delicatis utimur. Quarta est, quòd, quantò plùs de conveniente victu sibi quis ademerit (vitato interim valetudinis adversæ gravi periculo) tantò celerius valetudinis adversæ gravi periculo) tantò quia hoc modo meliùs se disponens, & obnixiùs tendens ad perfectionem, sentiet interdum quosdam cogitationis internæ radios, & consolatorios motus sibi cælitus immisos, ex quibus facillè poterit rationem victùs commodiorem discernere: tum quoniam si quis ita abstinendo, se deprehenderit viribus imbecilliorum esse, quàm ut Exercitia spiritualia peragere commodè valeat, sic facillè advertet, quam mensuram victùs naturæ necessitas requirat. Quinta, quòd expedit inter comedendum imaginari, quasi videamus JESUM Christum Dominum nostrum vescentem cum suis Discipulis, observando, quem teneat edendi, bibendi, respiciendi, & loquendi modum, eundemque ad imitandum nobis proponendo. Usuveniet enim, ut intellectu magis occupato circa meditationem talem, quàm circa corporalem cibum, discamus faciliùs victum moderari. Sexta, quòd gratià variatatis aliæ adhiberi possunt Meditationes inter vescendum, ut sunt de Sanctorum vita, de pia quâpiam doctrina vel aliquo spiritali negotio agendo, unde sic abstracta mente, cibus ipse & vescendi delectatio parùm sentiatur. Septima, quòd cavendum sit præcipuè, ne super sumendos cibos animus quodammodo totus effundatur, & ne avidè vescamur, aut festinè, sed appetitui semper dominantes, tum mensuram victùs, tum sumendi modum unà temperemus. Octava est,

Instruã. VIII.

G

quòd

quod plurimum conducit ad tollendam cibi potusque moderantiam, si ante prandium aut cenam, & quacumque hora nulla esuries sentitur, prævia deliberatione definita mensuram certam, quam deinde nullâ vel propriâ aviditate vel instigatione inimici, unquam excedamus, sed prævincendæ utriusque causâ, de illa nonnihil etiam scribamus.

VIII. Post mensam recreatio quidem per manuale exercitium, vel singulare cum uno, alterove Socio colloquium institui poterit, sed summopere cavendum, ne Spiritus in superiori conversatione intepefeat, sed potius juxta S. Ignacii nitum curetur, ut modestia & ædificatio appareat, tum verbis, tum in ratione ac modo loquendi. Quem in proderit DEVM in medio Colloquentium præsentem imaginari, & illa Christi olim ad Discipulos in Emmaus prolata verba: *Quos sermones consertis invicem? & repetitis imaginari.*

IX. Horâ duodecimâ Venerabile Sacramentum, si necesse erit, & commodè fieri queat, visitari poterit, eidemque meridiana quoque opera cum purissima intentione & devotione dedicari, petendo demissè gratiam & benedictionem DEI, ad eadem perinde, ac matutina fructuosè peragenda. Sed de vel parùm somno indulgeri, vel aliquid scribi, vel aliquid quid non multùm occupans animum (cùm hoc tempore seria negotia parùm idoneum sit) agi potest.

X. Horâ primâ Vesperæ cum Completorio recitandisque finitis lectio spiritualis libri, maximè Historici alicujus Sancti, qui simili in Statu vivens, perfectam virtutum virtutum Vocationi convenientium ideam reliquarum subiungi usque ad secundam horam poterit, quâ audita Consideratio de præscripta materia ad inspectionem & reflectionem Status potissimum spectante tantò majori cum ratione atque fervore instituetur, quantò copiosior fuerit que fructus ex ejusmodi consideratione, quàm ex alijs exercitijs reportari solet, ut alibi dictum est.

XI. Horâ tertiâ vel Manuale aliquod Exercitium accipi, vel lectio spiritualis libri doctrinalis peragi, vel quid ad reformationem Status pertinens annotari poterit, aut etiam Rosarium, aliæve similes orationes vocales cujusque devotione & arbitrio recitari.

XII. Horâ quartâ Matutinum cum Laudibus dici, & post solitam præparationem ad tertiam Meditationem, hæc ipsa Meditatio per horam subungi potest; quâ finita post consuetam reflexionem, vel visitabitur iterum Venerabile Sacramentum, & gratiæ pro felici successu hujus diei ageatur; vel aliquid ad solatium & ædificationem propriam utile legetur.

XIII. Post Sextam cœna sumetur, in qua eadem observare par est, quæ in prandio observanda supra diximus, uti & in receptione, quæ ipsam etiam cœnam subsequetur, & usque ad horam octavam continuabitur.

XIV. Horâ octavâ Litanîæ vel de omnibus Sanctis, vel de B. Virgine dici poterunt, quibus brevis præparatio ad Meditationem sequentis diei, & post hanc Examen Conscientiæ subjungetur, quod quidem tantò majori fervore & diligentia faciendum erit, quantò major ex eo fructus meritò sperari potest; S. Ignatius certè eodema velut uno ex magis idoneis instrumentis ad perfectionem assiduò est usus; nec immeritò; Est quippe tale Examen, ut rectè advertit P. Joannes Nierenbergius in l. de adorat. officina, in qua timor DEI, compunctio, cognitio sui, humilitas, prudentia, & perseverantia excuditur. Sed & ad rationem olim DEO de actionibus nostris facilè reddendam, efficacissimum est remedium, cum DEVS idipsum bis judicare non soleat, clarèque per S. Paulum 1. Cor. 9. dixerit: *Quòd si nosmetipsos dicimus, non utique judicabimur.* Quis ergo nolit in hac vita seipsum Judicem eligere, & sustinere, quàm severissimo Superni & tremendi Judicis tribunali se judicandum committere?

XV. Finitâ sui discussione in lectum pro somno capi-
endo recedere licebit; qui ut cum bona intentione, solius scilicet beneplaciti divini, &, ut alacrior quisque ad solitos pro DEI gloria & salute Proximi labores redeat, suscipiatur, summopere conandum est, ut, sicut sceneratores etiam dormientes augent divitias suas, ita &, qui dormit, Exercitans meritum virtutum & gratiæ multiplicet. Et sanè si una ex parte perpendatur, quàm gravis molestia Homini DEVM amantanti sit somnus, utpote non corporis duntaxat, sed animi etiam operationes impediens, atque adeò à DEI amore & laude

laude non modicè impediens, non leve meriti augmentum præmiūque à DEO sperari poterit, si debita cum patientia atque in divinam voluntatem resignatione ejusmodi industria suscipiatur. Hoc ergo salubri præsidio instructus velut sepulchrum conscendat, & quemadmodum S. Hieronymus in prima additione suadet, inter cogitationes proximè de Meditatione prima sequentis dici, in Domino dormiscat.

§. IV.

Modus facillimus meditandi paulò fustius proponitur.

I. Inter varios modos meditandi suprà, cùm de Meditatione ageretur, indicatos, is non immeritò facillimè dicitur peritissimorum Ascetarum est judicatus, qui peritior quæstiones instituitur, videlicet ut 1. quæratur, quid hoc puncto considerandum est? 2. Quid utilitatis sperari possit ex eo hauriendum? 3. Quid utilitatis sperari possit ex eo hauriendum? 4. Quid super his cum DEO tractis colloquendum? hic namque modus uti non ad disputationes, sed ad profectum duntaxat in vitiorum & virtutum exercitio ordinatus est, ita à quovis etiam, literato & indocto, facillè capi & exerceri potest; unde ipsi præcepti qui in meditando parùm sunt exercitati, suaderi solet, ut paulò uberiores ejusdem explicationem à pio quodam bene exercitato Asceta traditam huc apponere.

QUÆSTIO I.

Quod est punctum præsentis Meditationis?

Ad hanc quæstionem respondebit Exercitans proponendo sibi Materiam, quam pro puncto quovis considerandum sumpsit, eamque breviter historico modo vel alio modo & quasi sibi ipsi narrabit, moxque circa illam utpote à Deo revelatam (si quidem talis sit) actum fidei, aliarumque virtutum eliciet hoc vel simili modo: *O mi amantissime Deo credo firmissimè te hanc nobis veritatem revelasse, ut quæ tam pro hac, quam pro omnibus à se revelatis doctrinam*

us sum vitam & sanguinem cum tua gratia ponere; ac pro-
pterea te Dominum ac DEVM meum, summè bonum reve-
reor, & veneror, adoro, ac diligo, ideoque nunc denuo sanctissi-
mum tuum beneplacitum sollicitè indagabo, & constanter
adimplere conabor. Adauge, mi DEVS, fidem istam in me;
da mihi intellectum, ut discam mandata tua, & com-
pleam illa.

O SS. Virgo MARIA, O Sanctissime mi Custos Angele,
O S. P. Ignati, O N. N. & vos reliqui SS. Patroni mei, ora-
te, quaeso, pro me, & felicem Meditationis hujus successum
mihi impetrate.

QUÆSTIO II.

Quid circa hoc punctum considerandum.

I. Ad hanc quæstionem resolvendam considerandæ sunt
Personæ, verba, actiones, circumstantiæ.

II. In Personis considerari potest ætas, dignitas, forma,
sexus, robur, firmitas, educatio, nobilitas, modestia, reve-
rentia.

III. In Verbis considerandum est, à quo dicantur, ad
quem, quo fine, quâ occasione; quid velint, an aliquid præ-
cipiant, prohibeant, commendent, reprehendant, petant,
permittant. Considerari etiam possunt singulæ voces, & ea-
rum energia &c. Si non adsint verba, tum vel perpendi po-
test, quid probabiliter tales Personæ dicere potuerint; vel
certè ipsum silentium cum indicatis circumstantiis conside-
rari potest.

IV. In Actionibus natura earundem secundum se, an sci-
licet bona vel mala, virtuosa, vel vitiosa sit, consideranda est.
Deinde verò ejus qualitas accidentalitatis ex circumstantiis in-
daganda est.

V. In Circumstantiis considerandus imprimis est *Locus*,
in quo peracta est actio; an scilicet domi vel foris, in templo,
campo, monte, clam, in oculis hominum, loco nobili vel
ignobili sit facta. Deinde *Tempus*, videlicet in qua ætate,
parte anni, die vel hora, luce vel tenebris, festo aut profesto
sit exercita. Postea *Modus* perpendendus est, an sponte vel
coactè; an hilariter, vel eum tristitia; an celeriter, vel tardè;

an solitariè vel cum alijs; an præsentè consolatione vel solatione; quo affectu; quibus adjuventis aut impedientis &c. Post modum finalis *Causa* indagari poterit; nempe motivo talis actio peracta sit, an ad DEI gloriam, honorem, aut propriam salutem & felicitatem procurandam, aut satisfactionem pro peccatis præstandam, aut variam sibi, alijsque impetranda; aut ad bonum exemplum primo præbendum. Denique *effectus* etiam inde considerari potest; quàm magnum scilicet meritum sibi alijs, quàm magnam perfectionem, gloriam, honorem vorèm apud DEVM & homines; aut certè his contrariarè pararit is, qui talem actionem peregit.

VI. De quibus tamen omnibus quatuor materijs notant Ascetæ, non esse opus, ut omnes semper tam entè examinentur, sed sæpe sufficere, si una vel altera materia ipsa dictat, vel prout citius vel tardius documen- elucet, vel affectus conlurgit, perpendatur. Unde scidum est, ut in præparatione quasi prælibetur, quænan- cumstantiæ utiliter perpendi, aut quæ doctrinæ erui pot-

QUESTIO III.

Quid utilitatis spiritualis ex hac consideratione hauriendum.

I. Hæc utilitas generatim ad duo capita revocari potest videlicet ad *Affectus* varios pijsque eliciendos, & ad *actionis* propositum, studiùmque procurandum, sine quo steriore fructu prior non magni æstimandus est, cum ad DEI, qui in ejusmodi Meditationibus velut postremum quæritur, in operibus potius, quàm suavibus affectibus consistat.

II. Inter *Affectus* itaque primum sibi locum vult *Fides*, quæ ex suprema veracitate DEI, & tam multis modis ad veritatem articulorum & mysteriorum Fidei demonstrandam patris oritur. Deinde *Spes*, quæ tum maxime concipitur juxta S. Bernardum, si *charitas adoptionis, & gratias promissionis, potestas redditionis* bene perpendatur. *Amor*, ad quem summa imprimis Bonitas, seu bonorum omnium Collectio in DEO velut fonte purius, recensita

abundantiùs reperta; dein etiam præveniens amor tot beueficiis demonstratus, & confirmatus maximè alliciunt; ex hujus quippe motivi consideratione erumpit anima in illa S. Bernardi verba: *Amat charitas, amat immensitas, & nos vicem rependimus cum mensura?* Amori propinquus est *Congratulationis* & *Congaudi* affectus, cum enim amans amatum ut alterum se consideret, & amet, hoc ipso etiam de ipsius bonis perinde ut suis gaudet, atque adeò ex animo etiam gratulatur. Sed & *Admirationis* affectus, & *Laudis* plerumque cum Amore conjuncti sunt, quorum prior ex consideratione perfectionum, & operum ab Amato patratorum copià & præstantià exurgit, posterior verò ex æstimatione eorundem oritur; quemadmodum & *Reverentia*, quæ à considerata dignitate & Authoritate Personæ gignitur: & *Adorationis* affectus, quem sive latens divinitas, sive supernaturalis eminentia considerata generat. Quia verò variæ calamitates interdum contingere possunt illi, qui amatur, ideo *Condolentia* & *Compassionis*, ut vocant, affectus excitatur, & quidem tantò vehementiùs, quantò clariùs cognoscit amas, se miseriarum tantarum causam sive peccatis suis, sive alia quacunque ratione exitisse.

III. Et hi quidem præcipui *Prosecutionis* sunt affectus; non minorem tamen vim ac efficaciam ad movendam voluntatem habere censentur affectus *Fuga*, quales præcipuè sunt *Timor* ex consideratione divinæ Justitiæ, ejusque rigore tot exemplis in Angelis & Hominibus, quin & ipso in DEI Filio demonstrato ortus: *Odiùm* & *detestatio* ex tot malorum, quæ per peccatum tam corpori, quàm animæ creari solent, cognitione concepta: *Contritio* ab amore purissimo DEI generari solita: *Fuga* seu *aversio* à peccato ex præcedentibus affectibus connaturaliter sequens, cum ipsa natura impellat, ut id, ex quo grandia mala nobis exorta fuisse intelligimus, toto virium conatu fugiamus. *Tristitia*, quæ ex præsentis mali, sive sibi ipsi, sive alteri dilectæ Personæ obvenientis gravitate perspecta oritur, & meritò laudabilis est, si ex bono motivo oriatur; nam, uti S. Paulus 2. Cor. 7. rectè pronuntiavit, *quæ secundum DEVM tristitia est, penitentiam in salutem stabilem operatur.*

IV. Alterum caput hujus responsionis, *Imitationem*

videlicet, quod attinet, consistit illa in firmo proposito
 sum aut Sanctos in aliqua virtute exercenda, vel vitio
 endo imitandi: quem in finem oportet in primis Doctrinam
 aliquam ex Punctorum, circa quæ Meditatio occupatur,
 cussione eruere: deinde motivum ad illam servandam
 trans considerare, nempe necessitatem, utilitatem, jucunditatem,
 dignitatem, & æquitatem. In necessitate quidem
 pendendo, quod eam doctrinam præcipiat DEUS, Regni
 lumen naturale; quodque sine ejus observatione gravia
 mala corporis & animæ incurrantur; è contrario verò
 vel illud bonum absque talis doctrinæ executione obtinere
 non queat. In utilitate considerari possunt commoda,
 ex observatione ejusmodi sive corpori, sive animo, sive
 bis ipsis, sive aliis etiam, puta DEO, Sanctis, defunctis,
 ventibus, Amicis, Subditisve sequuntur tum in temporibus,
 tum spiritualibus bonis. In jucunditate perpenditur
 delectatio, quæ tum sibi, tum aliis iterum ex tali doctrina
 observata, non modò in hac, sed altera etiam vita sequuntur.
 In dignitate considerari potest, quod tam DEUS & Sancti
 quàm Homines in terris existentes magni æstimantur, laudantur,
 tui, & honorantur sint illum, qui talem doctrinam observant.
 In æquitate denique perpendi potest, quod talis doctrinæ
 servationem suadeat lumen naturale: exigant beneficia
 cepta vel sperata: ipsi Gentiles suo exemplo docuerint: im
 ti alij etiam ex Christianis minoribus longè motivis incit
 ti, aut paucioribus auxilijs, modisve instructi præceperunt.
 rint.

V. His peractis doctrina hæc alijs applicatur, & quomodo
 modo eam practicant, quosque fructus inde consecuti sunt
 perpenditur; unde denique reflexio ad seipsum instituitur,
 quæ ratione similem doctrinam hactenus observavit, aut
 inceptis tot motivis incitantibus observare velit, dispicitur
 in quibus medijs, quæ ad illius faciliorem observationem
 cæteris efficacia esse videntur, inquiruntur, propositum
 firmum concipitur, eadem deinceps studiosè adhibendi.

VI. Ex quibus omnibus facile nunc colligitur, peractis
 lem esse eorum in meditando praxin, qui similem doctrinam
 aut virtutem pro Scopo Meditationis habentes, totam suam
 Meditationem in tria puncta dividunt. Et in primo quidem

in quo consistat talis virtus vel doctrina, & quomodo à Christo, & Sanctis, quà verbo, quà exemplo docta & commendata sit, considerant. In secundo rationes & motiva, ob quæ tanto studio & fervore talem virtutem aut doctrinam exercuerint, & ipsi quoque (nempe ij, qui meditantur) meritò eam exercere debeant, perpendunt. In tertio varia media inquirunt, quibus perfectionem talis virtutis assequi valeant, prout paulò antè dictum est. Qui quidem modus præferim in Festis Sanctorum utiliter adhiberi, & ad varias eorum virtutes, atque earundem imitationem applicari potest.

QUÆSTIO IV.

Quid super his cum DEO & Sanctis loquendum.

I. Eviçtâ voluntatis repugantiâ, mens cum profunda humilitate ad Sanctos, B. Virginem, Christum, vel DEVM Patrem, prout affectus vel devotio, ac mysterij materia suggerit, erigitur, petendo veniam negligentiz, auxilium, & gratiam uberem pro propositorum executione, intermixtis varijs affectibus, de quibus in priori quæstione actum est. Quòd si in tertia quæstione voluntas per proposita motiva sufficienter adhuc mota non foret, nihilominus ad Colloquium progressus fieri posset, in quo coram DEO se humiliter, duritiam suam deploret, & acriter se objurget; sed & magis per affectus instet, uberiusque lumen ad commovendam efficaciter voluntatem petat.

II. Ut verò similium Colloquiorum formula aliqua habeatur, placet unum brevius, & alterum paulò longius subjicere, non quòd ejusmodi colloquia ijsdem verbis, aut affectus in eo contenti eodem ordine sint usurpandi, sed ut appareat, quinam præcipuè affectus, & quomodo sint eliciendi. Exemplum itaque ponamus in Sancto aliquo, v. g. S. Francisco Seraphico, qui humilitatis virtute singulariter excelluit, quem proinde in hac virtute omni studio imitari decreverit Exercitans. Hoc posito sic primum Colloquium ad hunc Sanctum institui posset. *O Sanctissime & Seraphice Pater Francisce, qui omnis quidem Virtutis sed humilitatis præcipuè tam præclara specimina & exempla reliquisti, per*

eamque tam sublimem Sanctitatis ac Glorix gradum
 nuiſti, gratulor tibi de hac gloria & humilitate ex toto
 de meo, optoquo, ut & ego, & omnes Homines non Verbo
 taxat, ſed ipſo etiam opere tibi gratulari, atque adeo in
 fundiſſima Humilitate quam proximè, perfectiſſimè qua
 zari te valeamus. (En affectus gratulationis) Certe
 negligenter adeo idipſum ego haſtenus praſtiterim, &
 hanc negligentiam DEVM meum ſuper omnia dilectum,
 Te tantopere offenderim, erubeſco, & doleo ex corde (en
 ctus contritionis) & propterea per amorem ejuſdem
 mei, & glorioſam humilitatem tuam ſupplex oro te, & ſu
 ſtor, ut & veniam negligentia talis ipſemet benigne con
 das, & eandem etiam a clementiſſimo Domino & DEO
 efficaciter impetrare digneris, (en actus obſecrationis)
 eum efficaci gratia, quã ſel deinceps hanc negligentiam
 rior emendare, & in omni quidem Virtute, ſed humilitate
 præcipuè quam perfectiſſimè imitari te poſſim; id ſane
 ardenſiſſimè deſidero (en affectus deſiderij) ita ſel ex
 momento præſtare firmiter propono. (en actus propoſiti)
 enim nihil me eſſe, nihil ſcire, nihil poſſe confiteor, & ſu
 ſco, ideoque non ſolum omni contemptu & confuſione di
 ſimum cenſeo, ſerùm etiam ab aliis contemni & deprimi
 denter deſidero (en actus humilitatis) atque utinam
 re poſſem, ut idem mecum omnes homines, præcipue Super
 ſentirent, ſicq; per tam ardens humilitatis ſtudium & ex
 citium DEVM meum & te perfectiſſimo modo glorificari
 Eum certè in finem & ſuppliciter rogo, ut illi perinde
 mihi Verum Humilitatis Spiritum impetrare digneris,
 & nos tecum Veram animabus noſtris quietem in hac & ſu
 tera Vita invenire, & ſicut nos tecum humiliare ſtude
 mus, ita exaltari quoque tecum mereamur, Deumque
 omnibus beneficiis tibi & nobis collatis aternùm glorificari
 & benedicere valeamus, Amen. (En Zeli & charitatis
 ternæ actus) Brevius tale colloquium hoc modo inſi
 poſſet: O quam gratulor tibi, o Seraphice Pater, tam
 fundam humilitatem. O quam amplas tibi gratias debeo.
 Serò etiam ago pro tam præclaris hac in Virtute exemplis
 licetis! O utinam te in eadem perfectiſſimè imitari, atque
 ad idem faciendum omnes homines incitare poſſem! O quam

doleo & erubescō, quòd tam negligenter hactenus id præstiterim ! O Sanctissime Pater, vel hac vice etiamnum veniam Superbia nostra, mihi, aliisque tam viventibus, quàm defunctis impetra, gratiamque, ut vel deinceps nos viventes hanc Virtutem perfecte addiscere, & exercere, sicque DEVM vobiscum magis glorificare possimus. Amen.

III. Quòd si verò lubeat ad Christum vel ipsum Patrem æternum in fine Meditationis longius colloquium (uti omnino suadendum est) instituere, id hæc ratione fieri posset.

O Amantissime Servator mi, JESU Christe, DEUS meus & omnia, gratulor tibi ex toto corde meo de omni perfectione & gloria tua, præcipuè ea, quæ tibi per Sanctum Ignatium (aut alium Sanctum) hactenus obtingit aut deinceps etiam obtinet, optòque unicè, ut hæc ipsa gloria tua Majora in dies incrementa accipiat, idque ipse etiam pro viribus procurare conabor.

Gratias dein tibi amplissimas ago pro omnibus inprimis beneficiis, gratis & favoribus Sanctissima tuæ Humanitati, & Matri beatissima, omnibusque aliis Sanctis, præcipuè S. Ignatio, & mihi denique indigno, aliisque tam defunctis, quàm viventibus tam liberaliter hucusque exhibitis, optòque iterum ex animo, ut non verbis dumtaxat, sed ipso etiam opere gratum exhibere me possim.

Eum certè in finem summa cum demissione, gratitudinèque offero divina Majestati tuæ omnia merita SS. Vitæ, Passionis, & Mortis tuæ omniumque Sanctorum tuorum, præcipuè S. Ignatii, rogòque suppliciter, ut hæc omnia tum in gratiarum actionem pro innumeris beneficiis mihi aliisque Hominibus exhibitis suscipere digneris, tum in satisfactionem pro infinitis peccatis meis, de quibus sanè omnibus uti vehementer doleo, eò quòd iisdem te DEVM & Servatorem summè bonum & amabilem tantopere offenderim, ita tam intensum dolorem elicere desidero, quàm ullus Homo unquam elicuit, aut deinceps eliciet, &

pro-

propterea non meipsum solum ex animo despicio, sed ab aliis etiam despici dignissimum iudico, atque ut id ipsum ab omnibus Hominibus fiat, ardentem exopto.

Quia tamen hic ipse dolor & contemptus exigens nimis est, ideo in compensationem offero divina Majestati tuae omnem dolorem, quem ullus unquam Sanctorum præcipue S. Ignatius, de peccatis suis elicuit, rogoque, vel hoc placatus, & veniam culparum mearum omnium benignè concedas; & pœnam ipsidem debitam clementer remittas, & omnes eum in finem indulgentias, quas sperari possum, & conatus fuero, liberaliter largiaris, quemadmodum & ego vicissim amore tui ignosco omnibus, qui me unquam quacunque ratione offenderunt, præterque illis eandem gratiam, quam mihi exopto.

De reliquo firmissimè statuo, vitam meam sincerè commendare, tuoque Sanctissimo beneplacito penitus committere, ideoque vel nunc denuò renuntio omnibus peccatis & occasionibus peccandi, voveoque (Si Religiosus) paupertatem, castitatem & Obedientiam, cæteraque vota minora (si quæ præterea habet) cum sincerissimè affectu offero.

Protestor quoque me te Dominum ac DEUM meum toto corde dilecturum, atque adeò omnes cogitationes, verba, & opera singulari cum diligentia peracturum. Eum certè in finem vel nunc ea cum purissima amoris intentione ad tuum beneplacitum dirigo, & omnem quidem de ijs laudem, & gloriam tibi, cui soli debetur, præcipuè transcribo, omni juri, quod mihi ad meritum debetur, ex eodem amoris motivo ultro cedo, fructum vero impetratorium, & satisfactorium omnem animarum purgantibus, & ijs maxime, quarum redemptio ad maximum beneplacitum & gloriam cedit, eâ conditione transcribo, ut à pœnis suis liberata te Dominum nostrum per

fecerunt laudent, & pro beneficiis sibi & mihi exhibitis gratias dignius persolvant, & pro me denique ac Peccatoribus, aliisque mihi specialiter commendatis efficaciter intercedant, gratiamque impetrent, quâ vocationi nostræ perfectè satisfacere, vitamque nostram felici clausula terminare valeamus.

Ego certè, uti spem meam, fiduciamque totam in meritis tuis & auxiliis positam habeo, ita per eadem tua & Sanctorum tuorum merita supplex rogo, ut inprimis tuum & Sanctorum tuorum, præcipuè S. Ignatij honorem & gloriam magis ac magis in dies promovere digneris, deinde verò omnes tam viventes, quàm defunctos in SS. tua vulnera recipias, & defunctis quidem omnibus requiem & indulgentiam largiaris, vivis verò & mihi gratiam efficacem largiaris, quâ Sanctissimū beneplacitum tuum veraciter agnoscere, & perfectè adimplere valeamus, cui proinde me & mea omnia tam quoad vitam, quàm quoad mortem quocunque loco, modo, & tempore obeundam plenissimè resigno, id unum suppliciter rogans, ut quoniam ex me nihil sum, scio, & possum, tu sicut velle misericorditer concessisti, ita perficere quoque misericorditer largiaris; ex te enim sunt omnia, DEUS meus & omnia.

